

II julkaisupäivä
20.2.2014

Aiheena Suomen
historia ja musiikki

Länsimaan Sanomat

Läänemaan yhteislukion erikoisjulkaisu nr 1/2014

10RL

Anna-Liisa Põldaru
Berit Sutt
Diana Velberg
Martin Jaanus
Piia Katharina Vaan
Priit Käär

11LM

Aleks Korolenko
Siim Saar

11R

Anett Hammelberg
Ilmar Volmer
Raido Valgenberg
Tõnis Kirsipuu

10M

Janelle Koel
Merili Möll

10H

Gerlin Kuuskman
Meriliis Ojamäe

11SST

Henri Pihlak
Kaisa Karu
Ketlin Uustalu
Liis Võsa
Mari-Liis Aas
Reio Tapner
Sigrít Seppik

10SST

Anett Kuuse
Gerli Umal
Heleri Tamm
Karoliine Looring
Meelike Tammes

**Peatoimetaja ja
küljendaja Kristel Kotta**
lm.sanomat@gmail.com

*Ida-Soo
talv 2010.
Numbrita
auto on
pargitud
külaliste
paigale.
3xKKotta*

Head lugejad Läänemaa ühisgümnaasiumist ja laiemalt, meil on rõõm jagada seekord teiega veelgi enam Soome-teemalisi kirjutisi. Koguni Länsimaan Sanomat topeltnumbris. Alguses oli peatoimetajal mõte võtta fookusesse ajalootema, ent tulemust vaadates tundub, et sellest olulisemaks tõusis Soome inimene. Tõsi küll, taustaks on tema isikuajalugu ja panus Soome riigi juhtimisse, kultuuri- või spordiellu. Käesolevasse II numbrisse on koondatud paar ajaloolist ülevaadet linnadest, artiklid mitmest endisest presidendist, raamatu- arvustused ning muusikateemalised kirjutised. Topeltnumbri teises osas (III erilehes) tuleb lähemalt juttu silmapaistvatest näitlejatest, režissööridest ja sportlastest. Kaastööd esitanud õpilaste nimed on klasside kaupa mõlema numbri esilehel, ent üksiku autori nimi on ainult selles numbris, kus on avaldatud tema kirjutis. Kokku avaldame 32 kaastööd 46-lt õpilaselt, kellest 15 osales ka eelmise erilehe koostamisel. *Kiitoksia teille kaikille!*

Pühendame Länsimaan Sanomat veebruarinumbri Eesti Vabariigi iseseisvuspäevale. Sümboliseerigu alloleva foto kaks küünalt parimaid sõpru, kellel on kahes kehas ühine hing. Loodetavasti sobib seda metafoori kasutada ka sõbralike naaberriikide puhul, kellest üks võiks sama mõtet väljendada nii: „Ystävyys on yhteinen sielu kahdessa ruumiissa.“

Postkaart. Turu sümbolid: loss ja sadam.

SOOME VANA PEALINN

PIIA KATHARINA VAAN

Turu (sk Turku, rk Åbo) on linn Soome edelarannikul, Päris-Soome maakonnas (*Varsinais-Suomen maakunta*). Turu kui Soome vanim linn ja endine pealinn on tänapäeval elanike arvu poolest alles kuuendal kohal. Turus elab jaanuarikuu lõpu seisuga üle 182 000 inimese, kellest 86 % räägib emakeelena soome ning üle 5% rootsi keelt.

Turu on vana merelinn, mis on rajatud Aura jõe sängi. Mereäärsest asendist tingituna on Turus hästi arenenud laevaehitus: seal valmivad maailma suurimad kruisilaevad. Ajaloos on olnud tähtis ka toiduaine- ja tekstiilitööstus. Tänapäeval eksporditakse peamiselt põllumajandussaadusi.

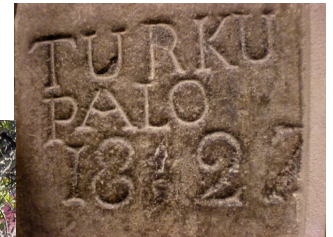
Vasakpoolsel fotol on laemaaling Turu keskaegses Maarja kirikus, parempoolsel fotol Soome luterliku kiriku peakirik – Turu Toomkirik.

Vana pealinnana on Turul olnud Soome kultuurielus oluline roll: seal asutati Soome esimene kool, klooster, haigla, kohus, trükikoda ja 1640. aastal ka Turu Akadeemia. Soome esimene ülikool on seega 8 aastat noorem kui Tartu ülikool Eestis.

1808.–1809. aastal toimus Vene-Rootsi sõda, mille tagajärjel läks Soome Rootsi võimu alt Vene tsaaririigi koosseisu. Turust sai lühikeseks ajaks Soome Suurvürstiriigi ametlik pealinn, kuid juba 1812. aastal läks tiitel üle Helsingile. Põhjuseks oli imperaator Aleksander I kartus, et Turu on liiga lähedal Rootsile, mis pole vallutusplaane idasuunas jätnud. Venemaale lähemal paiknev Helsingi

omandas veelgi suurema tähtsuse peale Turu suurt põlengut 1827. aastal. Tulekahjus hävis suurem osa linna ehitistest, seal hulgas Toomkirik, mille restaureerimine toimus alles 100 aastat hiljem.

1827. aasta tulekahju meenutav plaat kesklinnas

Äärelinna parkides elavad aga vabalt faasanid

Maastikukunst „Gerbera uni“ Toomkiriku esisel väljakul. Potillilled jagati paari päeva pööast tasuta linnarahvale.

Aastal 2011 oli Turu koos Tallinnaga Euroopa kultuuripealinn.

Turu kultuuripealinnareklaam 2011. aasta kevadel Tampere linnaserva bussipeatuses osutab, et sina oled (alles) siin,

kuigi sa peaksid olema Turus, sest kultuur on juba seal. Kultuuripealinnareklaamides kasutati ohtralt turismikaartidelt tuntud oranži asukohatäpi motiivi.

Näiteks müüdi peopesasuuruseid stressipalle kirjaga Turku 2011. Fotod: 8xKKotta 2008, 2011, 2014

STADI LÜHIAJALUGU

TÖNIS KIRSIPUU
ILMAR VOLMER

Helsingit kutsutakse soome kõnekeeles Hesaks ja Stadiks. Hesa on mõistagi Helsinki lühem nimekuju. Stadi aga tuleneb rootsikeelsest sõnast *stad*, mis tähendab *linn*, ja viitab pisut üleolevalt Helsingile kui Soome ainsale suurlinnale või lihtsalt Linnale, mis vastandub ülejäänud Soomemaale. Sarnast riigi mitteametlikku jaotamist pealinnaks ja ülejäänud maapiirkonnaks kohtab ka Eestis. Ja nii, nagu Eestis konkureerivad pealinnaga tähtsuselt järgmised linnad, on ka Helsingi kuulsust ja au kärpida üritanud ennekõike Turu ja Tampere.

Pilt: <http://en.wikipedia.org/wiki/Helsinki>

Helsingi lasi rajada Rootsi kuningas Gustav I Vasa 1550. aastal. Linna rajamise eesmärk oli kasvatada konkurent Tallinnale, mille Rootsi sai oma võimu alla alles 11 aastat hiljem. Linna ehitamist alustati kuningahäärberi ehitamisega Vantaanjõe suudmesse jõesaarde ning kaks aastat hiljem rajati sinna kirik. Esialgne plaan luua Tallinnale konkurent kukkus läbi, kuna Helsingit rüüstasid mitmed sõjad ning haigused. Kõige suurema tagasilöögi andis linnale katk, mis tabas linna 1710. aastal.

Soome jaoks on väga olulised aastad 1811 ja 1812, mil Venemaa keiser Aleksander I andis käsu

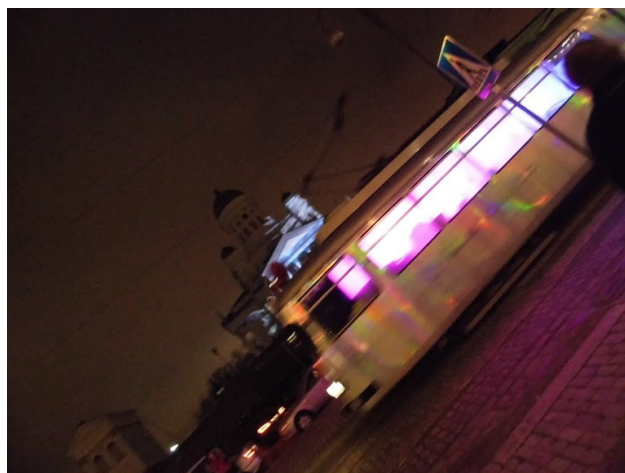

linn taastada. Venemaa ning Rootsi suhted olid sel ajal halvad ning tsaar leidis, et Soome senine pealinn Turu asub liiga lähedal Stockholmile ja lasi nimetada

Soome uueks pealinnaks Helsingi, kus elas ligi 5000 inimest.

Keiser Aleksander II monument. Tema ajal nautis Soome keisririigi autonoomse piirkonna vabadusi. Toomkiriku fassaadil on valgusinstallatsioon.

Valgusfestivali Lux Helsinki kummaline tramm, millega kaasnes välimusele vastav heli. Fotod: 3xKKotta 2013

1917. aasta lõpus sai Helsingist Soome Vabariigi pealinn, kuid juba 1918. aasta alguses puhkenud kodusõda sundis senatit ajutiselt Vaasa linna põgenema. Punane Helsingi püsis ligi poolteist kuud kuni Saksa sõjaabi saabumiseni valgele poolele.

1946. aastal toimus haldusüksuste liitmine ning pealinna piirkond suurenes ligi kaheksa korda. Helsingi on kõige väiksem linn, kes on võõrustanud suveolümpiamänge, nimelt 1952. aastal. Aastal 2000 valiti Helsingi Euroopa kultuuripealinnaks.

MANNERHEIM — SUURIM SOOMLANE

RAIDO VALGENBERG

Vabahärra Carl Gustaf Emil Mannerheim sündis soomerootslastest eliidi perekonda 4. juunil 1867. aastal. Mannerheim kaotas varakult vanemad ja mõisa, kuid leidis 14-aastaselt eneseteostusvõimaluse sõjalistes õpingutes. Peagi aga visati ta käitumisprobleemide tõttu Soome kadetikoolist välja. Ometi õnnestus tal lõpetada gümnaasium Helsingis ja suunduda seejärel Peterburi, eesmärgiga saada Vene tsaari ratsaväeohvitseriks. Lõpetanud 22-aastaselt kursuse ühe parimana ohvitserikooli, pääses ta eliitarmeesse.

Foto dokumentaalfilmist „Mannerheim. Tsaarin kenraali, Suomen Marsalkka“ (Soome 2007)

1904. aastal, kui tema naine oli kolinud kahe tütrega Pariisi, otsustas ta minna Jaapani sõtta, kuna ei tahtnud jääda barketisõjaväelaseks. Peale sõjakogemust anti talle spioneerimisülesanne, mis kujutas 2-aastast mitmeti silmaringi avardavat ratsaretket läbi Aasia. Seejärel sai ta oma esimese rügemendi Poolas.

Vene armee kindralmajorina osales Mannerheim I maailmasõjas. Samal ajal süvenes Soomes tsaarivastasus ning hoogustus iseseisvusliikumine. Peale 30-aastast teenistust Venemaal naases ta 1917. aastal „punaste“ poolt reservi saadetud kindralleitnantina Soome. Keisririik, kus ta karjääri tegi, kukkus kokku ning Soome oli kodusõja äärel.

Valge kindrali võidu-paraad pärast kodusõda Helsingis

Pilt: http://fi.wikipedia.org/wiki/Carl_Gustaf_Emil_Mannerheim

*Kindlustest, kaburitest ja
võõra abist pole kasu, kui
iga mees ise ei tea, et just
tema on oma maa kaitsja.*
C. G. Mannerheim

Pildi: <http://swordandsea.blogspot.com/2010/10/life-of-marshal-mannerheim.html>

Mannerheim hakkas juhtima „valgete“ anti-bolševike vägesid verises Soome kodusõjas. 1918. aasta septembris sai Mannerheimist Soome riigihoidja. Seitse kuud hiljem toimusid esimesed presidendivalimised, mida Mannerheimil võita ei õnnestunud. Mees hoidus poliitilisest elust aastani 1931, kuni ta valiti Soome Riigikaitse Nõukogu esimeheks. Järgneva kaheksa aasta jooksul ehitas Soome Karjala maakitsikusele Mannerheimi liini, mis oli kui „kaitsemüür“ Soome ja Nõukogude Liidu vahel. Liin leidis kasutust 1939. aastal Soome Talvesõjas, kui venelased viimaks ründasid. Soome esimene – ja ainuke – sõjamarssal Mannerheim saavutas hiilgava juhina arvestusliku edu „punaste“ ees, kuid Soome iseseisvust ei säilitatud kaotusteta: Karjala maakitsikus ja mõned teised väiksemad alad tuli loovutada Nõukogude Liidule.

1941. aastal alanud jätkusõjas oli Mannerheim võrdlemisi edukas. Nõukogude Liit loobus Soome vallutusplaanidest, kuid samas kohustati riiki maksma reparatsioone ja taas loovutama territooriume. Peale jätkusõda sai Mannerheim kaheks aastaks Soome kuuendaks presidendiks.

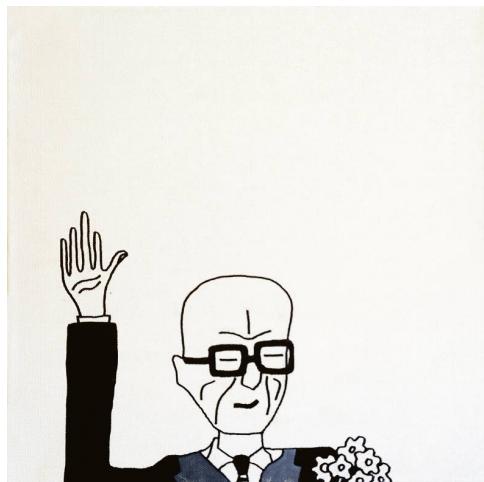
Carl Gustaf Emil Mannerheim suri 83-aastaselt 27. jaanuaril 1951. aastal Lausanne linnas Šveitsis, olles jõudnud kirjutada eluloomälestused. Ta on maetud Hietaniemi sõjaväekalmistule.

2004. aastal Soome Yleisradio korraldatud võistlussaates kuulutati Carl Gustaf Emil Mannerheim kõigi aegade suurimaks soomlaseks.

KEKKONEN, KEKKONEN, KEKKONEN*

* tsitaat
vabaõhulavastuse
„Kekkonen“
raadioreklaamist

ANETT KUUSE

Kirjanik Rosa Liksomin nägemus (2013) Soome pikima ametiajaga presidendist.

Pilt: <http://www.kansanuutiset.fi/kulttuuri/kulttuuriuutiset/2984706/kekkonen-olisi-ollut-ihana-appiukko>

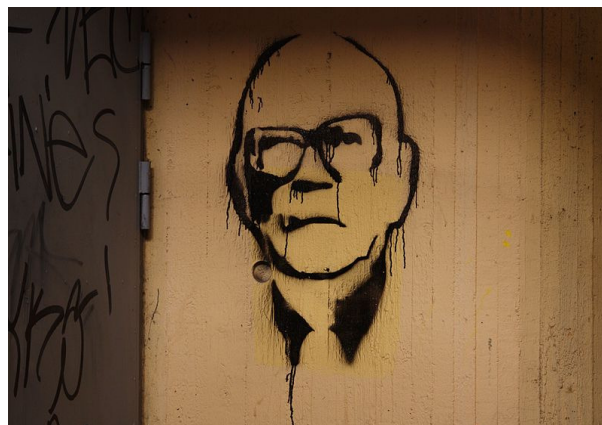
Urho Kaleva Kekkonen (1900–1986) oli rekordiliselt neljakordse ametiajaga (1956–1982) Soome president, kes 2004. aastal valiti tähtsaimate soomlaste hulgas kolmandale kohale.

Kekkoneni isa Juho Kekkonen oli alguses sulane ja metsatöölaine; hiljem sai temast metsatööde juhataja. Ema Emilia Pylvänäinen oli taluomaniku tütar. Gümnaasiumiõpilasena osales Kekkonen Soome kodusõjas Kajaani partisanirügemendi koosseisus valgete poolel.

Kekkonen hiihtää, Kekkonen kalastaa, Kekkonen juoksee ja Kekkonen matkustaa...

Aastal 1969 avaldati muusikapala **Kekkonen-Rock**, mida esialgses versioonis esitas Rauli "Pole" Ojanen.

Kekkonenil oli ka hea sportlasekarjäär. Aastal 1924 võitis ta hoota hüpete Soome meistri-võistlused kõrgushüppes ja kolmikhüppes. 1924. aasta Kaleva mängudel võitis ta kõrgushüppevõistluse. Ta oli ka hoota kolmikhüppe Soome rekordiomanik (9.72). Talle meeldis veel suusatamine, kalandus, jahindus. Spordisaavutuste eest autasustati Kekkoneni 1950. aastal Soome kehakultuuri ja spordi suure teeneteristiga.

Popkultuuri ikoon Kekkonen.

Pilt: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Pieks%C3%A4m%C3%A4ki_-_Kekkos-graffiti_IMG_0227_C.JPG

Aastal 1949. kerkis üles Kekkoneni kandidatuur presidendiametisse. Teda püüti rahvale näidata "haritud parvepoisina". Presidendina oli Kekkonen ühtedele tujutsev isevalitseja, teistele Moskva mõjuagendist riigipea. Kekkoneni on lihtne hukka mõista. Presidendina suutis ta katta demokraatliku Soome diktaatorliku varjuga. 1962. aastal sai ta presidendiks Moskva otsesel nõudmisel. 1973. aastal jätsid kuulekusele sunnitud parteid aga valimised üldse ära, selleks et Kekkonenile meelepärased olla. Presidendiameti loovutas ta lõpuks tervise- probleemide tõttu.

Suomettuminen – Saksamaal käibele tulnud termin Finlandisierung, mis tähendab väikese demokraatliku maa langemist suurema totalitaarse naaberrüügi võimu alla. Soomes seostub soometumisega Kekkoneni valitsemisaeg.

Kekkonen. Sünnist surematutesse.

Kaasaegse teatritüki reklaamtekst parodeerib presidendipikka valitsusaega järgmiselt: "Tegemist on komöödiaga, kus rahva soosingus kumblem diktaator valitakse nii kaua Vabariigi Kekkoneniks, et ta isegi enam ei mäleta olevat Kekkonen."

<http://www.varkaudenteatteri.fi/default.asp?pageMode=lehdisto&newsItem=kekkonen-syntymasta-kuolemattomuuteen>

- Mikä on isäsi ammatti? kysyi opettaja ekaluokkalaiselta ensimmäisenä koulupäivänä.
- Hän on taikuri.
- Sehän on mielenkiintoista. Mikä on hänen paras temppunsa?
- Hän sahaa ihmisiä kahtia.
 - Ohhoh! Entä, onko sinulla siskoja tai veljiä?
 - Yksi velipuoli ja kaksi sisarpuolta.

Nalja otsisid ja tõlkisid
DIANA VELBERG ja
ANNA-LIISA PÖLDARU

RAHUVAHENDAJA AHTISAARI

KAROLIINE LOORING

Martti Oiva Kalevi Ahtisaari (snd 23.06.1937 Viiburis) on Soome rahvusvaheliselt tunnustatud diplomaat ja poliitik, kes aastatel 1994–2000 oli Soome president, järjekorranumbriga kümnes.

Pilt: <http://www.mtv.fi/uutiset/kotimaa/artikkeli/ahtisaaren-nobel-palkinto-sai-myos-kritiikki/1962568>

Oma pikaajalise töö eest rahuvahendaja ja rahvusvaheliste konfliktide lepitajana sai Martti Ahtisaari 2008. aastal Nobeli rahuauhinna. Nobeli komitee kodulehel seisab, et Ahtisaari rahusobitamistöö on kestnud üle kolme aastakümne ja hõlmanud mitmeid mandreid. Nobeli preemiaga

kaasnes ka 10 miljoni Rootsi krooni suurune auhinnaraha.

Ahtisaari värskelim elulooraamat, mis ametlikult ilmub alles juunikuus, kuid on juba eelmüügis.

Pilt: <http://www.amazon.com/The-Mediator-Biography-Martti-Ahtisaari/dp/1849043183>

Ahtisaari lõpetas 1956. aastal Oulun Lyseo, mille olid lõpetanud ka Soome presidendid Kaarlo Juho Ståhlberg ja Kyösti Kallio. Seejärel sai ta Oulu õpetajate seminarist algkooli-õpetaja kutse. Hea

välismaakogemuse andis talle õpetajate koolituse organiseerimine Pakistanis 1960–1963. Siit alates sai tema elus oluliseks märksõnaks arengumaade abistamine. 1965. aastal asus ta tööle Soome välisministeeriumi rahvusvahelise arenguabi büroos, jõudes lõpuks büroo juhataja asetäitjaks. Diplomaadikarjääri alustas ta ÜRO esindajana Namiibias, kus ta aitas aastatel 1977–1981 luua iseseisvat Namiibia riiki.

Enne Sotsiaaldemokraatliku Partei presidendikandidaadiks valimist oli ta ÜRO peasekretäri asetäitja, esindades ÜRO-d 1989–1990 Namiibias ja 1993 Jugoslaavias.

Presidendina toetas ta energiliselt Soome astumist Euroopa Liitu, mis toimuski 1995. aastal, ja pühendus suhete parandamisele Venemaaga. 1995. aastal sai ta Eesti riigi poolt Maarjamaa Risti teenetemärgi, mis antakse välismaalastele kõrgeima teenetemärgina Eesti riigile osutatud teenete tunnustamiseks.

Pärast presidendiametit on Ahtisaari toiminud rahuvahendajana. Ahtisaari oli ÜRO erisaadik, kes töötas 2005. aastal välja Kosovo iseseisvuse kava ning lepitask sellega Serbiat.

Ahtisaari valdab üsna mitut keelt. Lisaks soome keelele kui emakeelele räägib Ahtisaari ka rootsi, prantsuse, inglise ja saksa keelt.

Postkaart.

Pildid: <http://www.presidenthalonen.fi/> & [http://fi.wikipedia.org/wiki/Rouva_Presidentti_\(elokuva\)](http://fi.wikipedia.org/wiki/Rouva_Presidentti_(elokuva))

PROUA PRESIDENT

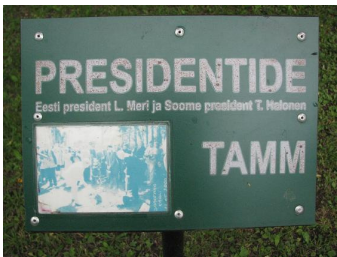
REIO TAPNER
HENRI PIHLAK

Tarja Kaarina Halonen (sünd 24.12.1943 Helsingis) on Soome esimene naispresident, kelle ametiaastad olid 2000–2012. Halonen on hariduselt jurist.

Poliitikukarjääri alustas ta 1971. aastal, astudes Soome Sotsiaaldemokraatlikku Parteisse. Aastatel 1979–2000 oli ta parlamendi liige, seal hulgas täitis ta järgemööda sotsiaal- ja tervishoiuministeri, teise ministri, Põhjamaade koostööministri, justiitsministri ning vahetult enne presidendiametit ka välisministri ametikohustusi. Tema välisministriks oleku ajal – 1995. aastal – astus Soome Euroopa Liitu ja 1999. aasta teisel poolel oli Soome esimest korda Euroopa Liidu eesistujariik.

26. augustil 2000 sõlmis Halonen pärast 15 aastat kestnud suhet abielu Pentti Arajärviga. Tseremoonia oli ilmalik ning selle juures viibisid tunnistajatena Haloneni tütar Anna ja Arajärvi poeg Esko. 1960. aastatel lahkus Halonen Soome evangeelsest luteri kirikust, kuhu kuulub enamik soomlasi, protestiks kirikulihmete maksustamise põhimõtete ning kiriku naispreestritevastase hoiaku vastu. Tänapäeval tunnustab kirik naisigi preestritena ja Halonen on teatanud, et tal pole isiklikku põhjust, miks ta ei võiks kirikusse naasta, kuid ta eelistab seda mitte teha, sest seda võidaks valesti mõista.

1. detsembril 2004 promoveeriti Halonen Eesti emakeelse ülikooli 85. aastapäeva aktusel Tartu Ülikooli audoktoriks. 2005. aastal külastas Halonen Saare-maad ja istutas koos Lennart Mere-ga Kaali kraatri juurde Presidentide tamme.

Pilt: http://et.wikipedia.org/wiki/Pilt:Presidentide_tamm_tahvel.JPG

29. 7. 1996

Kiitokset mielenkiintoisesta vierailusta ja menestystä täteälle työlle.
Ensi kertaa Tartossa käyneinä ja paikkaan ihastuneina

Tarja Halonen

Reio Tapner

Pentti Arajärvi
(toisella kerralla Tarjassa)

„Kiitokset mielenkiintoisesta vierailusta ja menestystä täteälle työlle. Ensi kertaa Tartossa käyneinä ja paikkaan ihastuneina Tarja Halonen (ja toiset)“. [Tänuks huvitava vastuvõtu eest ja edu teie tähtsale tööle. Esimest korda Tartus käinuna ja paigast sissevõetuna T.H. (ja teised).] Välisminister Haloneni sissekanne Tartu Soome Instituudi külalisteraamatusse.

Pilt: <http://users.jyu.fi/~pejupyht/Tartto/>

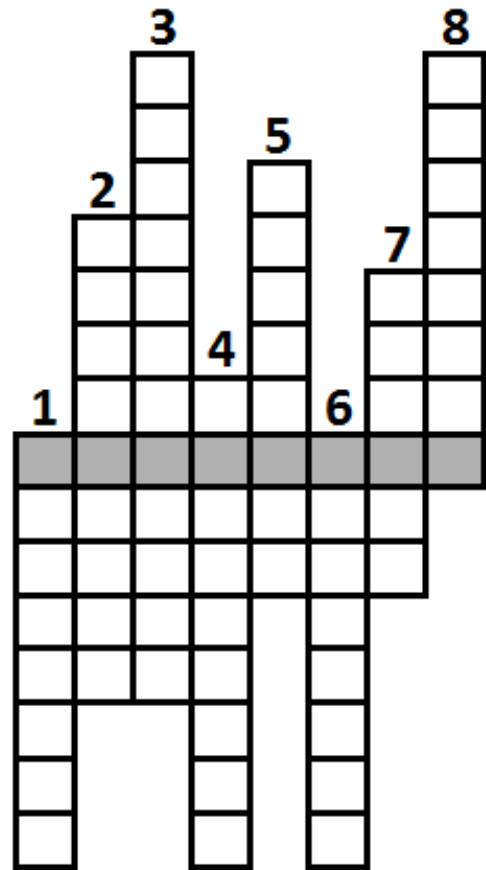
Halonen oskab soome, eesti, inglise ja rootsi keelt. Eestisse on ta teinud nii ametivisiite kui ka erareise. Eesti keelest on esinenud ja kõnesid pidanud korduvalt, näiteks audoktoriks promoveerimise aktusel.

- Mis on sinu isa elukutse? küsis algklassi õpetaja esimesel päeval koolis.
- Ta on maag.
- See on huvitav, mis on tema parim trikk?
- Ta saeb inimesi pooleks.
- Wao! Kas sul on õdesid või vendi?
- Üks poolvend ja kaks poolõde.

RISTSÕNA

ANETT HAMMELBERG

Kirjuta vastused **soome keeles** ning kui küsimused puudutavad isikut, siis vastuseks on ainult perekonnanimi. Lahenduseks tuleb üks tähtis märksõna selles ajalehes. Võid saada täidetud ristsõna aadressile lm.sanomat@gmail.com.

1. **Soome linn**, kus 1952. aastal toimusid suveolümpiamängud, mis olid XV kaasaegsed olümpiamängud
2. Soome Vabariigi ja Nõukogude Liidu vahel 1939–1940. aastatel toimunud **sõda**, mille tulemusena Soome küll säilitas iseseisvuse, kuid pidi Nõukogude Liidule nii mõnedki alad loovutama (nt Karjala maakitsuse)
3. **Sõda**, mis toimus 27. jaanuarist 15. maini 1918. aastal Soomes; osapooli kutsuti lühidalt punasteks (rahvakomissariaadi väed) ja nende vastaseid valgeteks (Senati väed) – Suomen...
4. Soome poliitik (1865–1952), kellest sai **Soome Vabariigi I president** (aastatel 1919–1925)
5. Soome vaimulik (1510–1557), kes oli Soomes üks tähtsamaid reformatsiooni edendajaid ning lisaks **soome kirjakeele rajaja**; andis välja esimese Uue Testamendi soomekeelse tõlke
6. **Soome rahvusluuletaja** (1804–1877), kelle rootsikeelse luuletuse „Meie maa“ järgi sai Soome hümn endale sõnad; tema perekonnanime järgi on nimetatud ka väga omapäraseid koogikesed
7. Soome lahe kaldal paiknev **Soome linn**, mis on mitmeid kordi hävinud ja siis uuesti üles ehitatud; antud linna nime järgi on nimetatud pärast Vene-Rootsi sõda sõlmitud rahuleping
8. **Soome rahvuseepos**, mille koostas rahvaluulekoguja Elias Lönnrot ning mille esmatrükk ilmus 1835. aastal; selle väga tähtsa eepose auks on Soomes lausa rahvuskultuuripüha loodud, mida peetakse igal aastal 28. veebruaril

ÜHE EESTLASE SOOME

GERLI UMAL
MERILI MÖLL

Kaja Saksakulm Tampere raamat „Minu Soome“ räägib naise ootamatust kutsest Soome Jyväskylä Ülikooli külalisõppejõuks.

Algselt pidi Kaja sinna jääma üheks semestriks ehk pooleks aastaks, kuid poolest aastat sai talle eneselegi märkamatu rohkelt aastaid.

Pilt: http://tiatiik.blogspot.com/2010_06_01_archive.html

Kaja Soome lugu algas kutsega külalisõppejõuks. Peale mõningat kaalumist pakkis ta koos oma tütar Avega asjad ja üllatusi täis reis võis alata. Eialgu peatusid nad Kaja Soome kutsunud Professori saunas, seejärel üüri-korteris ning nüüdseks on Kaja Jyväskyläs juba päris enda elamine.

Raamatust saab palju teada soomlastest, nende kommetest, soome ilusast loodusest ning samuti ka keele õppimisest. Kuna soomlased on enda keelest vägagi lugupeetavad, on sinna eialgu raske minna, teades vaid kahte-kolme sõna. Neile on tähtis, et välismaalased oskaksid nende keelt, kui nad on juba

Pilt raamatu autorist:

<http://www.saartehaal.ee/2007/>

[01/26/kaja-saksakulm-tampere-suhte-korralduse-maadeavastaja/](http://www.saartehaal.ee/2007/01/26/kaja-saksakulm-tampere-suhte-korralduse-maadeavastaja/)

otsustanud Soome elama minna. Keele oskamatus saigi Kajale esialgu kõige suuremaks katsumuseks. Kuigi ta algselt pidas oma loenguid inglise keeles, võtsid soomlased ta kiiresti omaks, kuna nad nägid, et Kaja tõepoolest üritab soome keelt õppida ja püsis sellega iseseisvalt. Eestlastel soome keelt õppida pidi olema lihtsam kui soomlastel eesti keelt. Paljud arvavad, et soomlased ja eestlased on väga sarnased, kuid peale selle raamatu lugemist, võib nii mõnegi inimese arvamus muutuda, nimelt tuli välja, et soomlased hoiavad palju rohkem kokku kui eestlased, kuigi palganumbreid vaadates võiks vastupidist järeldada.

Raamatus olid kirjeldatud eestlase argimured ja -rõõmud Soomes. Raamat oli meeldiv, sai teada palju uut soomlaste kultuuri, elu ja samuti ka looduse kohta. Looduse kirjeldust leidis raamatust palju. Samuti sai ka teada mõned uued soomekeelsed sõnad, eelkõige jäi meelde *juhannus*, mis meie keeles on *jaanipäev*.

Soovitame seda raamatut lugeda kõigil, kellele pakub Soome huvi, kelle mõni lähedane elab Soomes või kellel on plaan oma sammud ise sinna riiki viia.

Kellele pakub huvi, kuidas Kaja Saksakulm Tampere ise oma raamatust räägib, võib piiluda siia lingile: <http://www.youtube.com/watch?v=soHob7ZHMZO#t=436>

SOFI OKSANEN JA TEMA TEOS „PUHASTUS“

LIIS VÕSA

Sofi Oksanen on soome kirjanik, kelle ema on eesti päritolu. Ta on õppinud Helsingi Ülikoolis kirjandusteadust ja Helsingi teatrikõrgkoolis dramaturgiat.

Tema senised teosed „Puhastus“, „Stalini lehmad“ ja nende järg „Kui tuvid kadusid“ räägivad Eestist ja eestlastest. Samadel teemadel on ta andnud lubaduse

edasi kirjutada. Eestis ollakse tema teoste suhtes

Pilt: http://www.kirjaseuranta.fi/Sofi_Oksanen/Kun_kyyhkyset_katosivat/

väga vastuolulised. Ühelt poolt tunnustatakse teda ajaloo valusate teemade käsitlemisjulguse eest, samas aga süüdistatakse teda Nõukogude-aegse Eesti elu ühekülgse kujutamises ja vägivalda esiletoomis. Kõigele kriitilistele sõnadele vaatamata on tema teosed osutunud fenomenaaalseks nii raamatute kui ka teatrilavastustena.

Peale kirjutamise on ta avaldanud arvamust ka mitme lehe kolumnistina ning põhilised teemad on olnud ühiskondlikud ja poliitilised.

Teadaolevalt kuulub Oksanen gooti subkultuuri austajate hulka.

2012. aastal Eesti-Soome koostöös valminud mängufilmi *Puhastus* / *Puhdistus* reklaamplakat.

Pilt: <http://veraprima.wordpress.com/2012/09/17/film-puhastuspuhdistus/>

Olen Sofi Oksaneniga ise silmast silma kokku puutunud ja juba välimuse poolest eristub ta tavakodanikest. Veel vapustavam on ta sisemine maailm. Olen ka tema raamatu „Puhastus“ õnnelik omanik ja lugesin selle läbi ning vaatasin ka hiljem kinos filmi. Tegemist on väga-väga julma ja karmi filmiga. Selle filmi teema ja sisu piinas mind nädalaid, sest teema, mida käsitleti, oli meeletult võimas ja ma tõesti soovitan kõigile, kes vähegi tunnevad huvi Oksanenite teose vastu, kasvõi film läbi vaadata. Raamat annab oma kujutelma, aga film on kergem variant raamatu sisuga tutvumiseks.

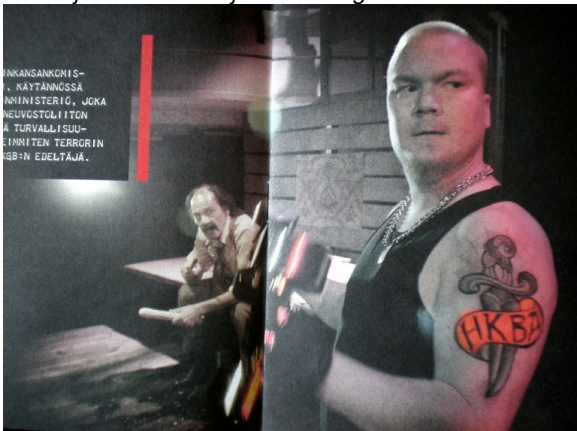
Puhastus kõneleb kahe eri põlvkonda kuuluva naise elust, mis ühtivad. Üks osa räägib naisest, kes on oma elus elanud läbi olukordi, mis on pannud

teda saatuslike valikute ette ja piinavad teda ka vanas eas. Teise – noore naise – elu on nagu põrgu ise. Lihtsameelsus on noorele naisele kätte maksnud ja sundinud teda töötama prostituudina seksuaalorjakaubanduses. Nende kahe naise teed ristuvad ja tekib uus sasipundar, mille lahti harutamisel selgub karm tõde minevikust.

Soovitan kõigile selle teosega tutvuda. Oksanen oskab üllatada. Palju räägitakse, et autor võis selles raamatus käsitleda sellist teemat veidi liiga julmalt ja film oli kohati liiga karm, kuid ma arvan, et vahel ongi vaja, et miski meid eriti karmilt reaalsusesse tagasi tõmbaks.

Puhdistus etendumas Joensuu Linnateatris 2010. aasta kevadel. Soome näitlejad elavad pühendunult sisse eesti rahva kannatus-aastatesse ning 1990. aastate alguse inimkaubandusproblematikasse. Näha oma rahva lugu võõra maa teatrilaval on väikerahva esindajale haruldane ja eriline kogemus.

Ainult kõige kurjemas tegelases – Pašas – oli silmnähtavalt palju soome verd. Fotod on tehtud etenduse kavast, kuna pildistamine oli sündmusel keelatud. 3xKKotta

Oksanen sai romaani "Puhastus" eest 2008. aastal Finlandia-kirjandusauhinna, mis on suurim tunnustus kirjanikele Soomes. 2010. aastal järgnes sellele Põhjamaade Nõukogu kirjandusauhind. 2009. aastal valiti Oksanen Postimehe veergudel Aasta Inimeseks ning 2010. aastal tunnustas Eesti teda Maarjamaa Risti teenetemärgiga. 2012. aastal sai kirjanik Soome presidendi käest Pro Finlandia aumedali ning 2013. aastal pälvis ta kogu senise loomingu eest Rootsi Akadeemia Põhjamaade kirjandusauhinna.

AVRA

MERILIIS OJAMÄE

AVRA muusika esindab peamiselt *death metal*i, millele on sisse segatud kerge tilk jazzi. Bändi nimi oli algselt Aura kuid hiljem muudeti see AVRA'ks. Bänd sai alguse 2007. aastal *metal*bändi Ajattara tuuribussis nimega Olga, mil sõideti koju festivalilt. Need unetud festivaliööd ja see pikk reis inspireerisid esimese loo. Hiljem suunduti Perkele stuudiosse, et salvestada esimene demo pealkirjaga „Sodomized by God“. Hetkel salvestavad nad debüütalbumit ja ootavad võimalust uuesti lavale astuda.

Olen näinud AVRA't *lives* möödunud aasta detsembris Rock Caffé's, kus nad soojendasid Metsatöll'u. Mulle bänd ning nende viljeldav žanr meeldivad, ei jäta külmaks. Üks pisiasi torkas mulle silma Vesa (bass) puhul: nimelt on tema sõrmedele tätoveeritud AURA. Need tähed tähistavad tema sünnikohta ja bändi.

Mulle avanes võimalus kohtuda bändi liikmetega hiljem *backstages* ning mul õnnestus sõbruneda kitarristi Mikaga. Tänu temale avastan tublisti uusi sõnu ja mõisteid soome keeles.

AVRA Liikmed on Juri Sallinen (vokaal), Jari Ypyä (trummid), Lari Sallinen (kitarr), Mika Kettunen (kitarr), Vesa Wahlroos (bass). Fotod: 2x Mika Kettunen

DINGO

ALEKS KOROLENKO
SIIM SAAR

Pilt: http://yle.fi/uutiset/dingon_hajoaminen_teki_myos_uutihistoriaa/5434900

Dingo on Soome läänerannikul asuvast Pori linnast pärit rokkbänd, mis vaieldamatult on põhjanaabril üks armastatumaid bände omas žanris. Dingo lood on *pop rock* ja *rock* stiilis ning soome ja inglise keeles. Ansambel asutati 1982. aastal ning esineb siiani, kuid uues koosseisus. Dingo õitseage oli aastatel 1984–1986. Räägitakse, et tol ajal tabas Soomet „dingomaania“. Aastatel 1986–1993 ansambel ei tegutsenud koosseisu segaduste ning rahapuuduse tõttu. Dingo lailimine oli esimene rokkmuusikateemaline uudis, mis pääses Soomes televisiooniudistesse (vaata YouTube'ist: Dingo - Hajoaa uutiset 1986).

Bändi asutaja on Pertti Neumann, kes on tänini ainuke püsiv liige bändis. Kokku on bändis olnud 22 liiget, kui kaasa arvata praeguses koosseisus olevad muusikud. Neumann täidab peavokaali rolli. Hetkel on ansambelis veel kitarrist Erik Valkama, basskitarrist Vesa Kuhlman, trummar Ville Siuruainen ning klahvpillimängija Jani Hölli.

Dingo fännid aastal 1985.

Pilt: <http://www.studio55.fi/vapaalla/article/pave-maijanen--tasta-johtui-dingon-tuho/134814>

Dingo on kasutanud kuute plaadifirmat; esimene leping sõlmiti 1986. aastal firmaga Bang Trax ning seni viimane aastal 2012 ettevõttega Suomen Musiikki. Bänd on võitnud Emma Galal viis auhinda, millest kolm 1984. aastal ning kaks 1985. aastal, kusjuures mõlemal aastal võideti aasta bändi tiitel. Käesoleva aasta jaanuarikuus nägi Vantaas ilmavalgust Dingo muusikale pühendatud koolimuusikal Nahkatakkinen tyttö. Dingo on ka oma koduleht, kust saab ülevaate nende praegustest esinemistest. Koduleht asub aadressil <http://www.dingomania.fi/>.

PELTIRUMPU = PLEKKTRUMM

GERLIN KUUSKMAN

Võrdlen kahte laulu – Soome bändi Sielun Veljet originaali „Peltirumpu“ ja selle eestindatud versiooni „Plekktrumm“, mida esitab Terminaator. Mõlemad laulud on kuulatavad YouTube'ist.

Sielun Veljet.

Pilt: <http://www.basso.fi/index.php?forums//hiekkalaatikko/ihanat-miehet/2010/>

Sielun Veljet (tõlkes *hingesugulased*) on Soome bänd, mis on tähelepanu äratanud oma agressiivse lavaolekuga ning punk-muusikastiiliga. Enamik nende laule on soomekeelsed. „Peltirumpu“ aastast 1985 oli nende esimene suur hitt, millega nad teenisid välja suure kuulsuse Soomes. Bänd on käinud ka mitmeid kordi Eestis esinemas.

Pilt: http://www.45cat.com/45_forum_topic_view.php?ps=20&t=3777&h=p53301#p53301

Jaagup Kreem hakkas tegema oma bändi nimega Terminaator juba 1987. aastal. Esimene suur hitt kandis nime „Torm“. Peale seda muutus nende muusika agressiivsemaks. Terminaator on saanud väga palju inspiratsiooni just Soome rokkbändidelt ning neil on ka oma soomekeelne album. „Plekktrumm“ on avaldatud 2006. aasta albumil „Nagu esimene kord“.

„Peltirumpu“ ja „Plekktrumm“ on üsna sarnased laulud. Sõnad on neil mõlemal küllaltki ühesugused ja räägivad üksikust plekktrummist, mis on jäetud lastetuppa vedelema. Laulutekst räägib selle trummi kurvast saatusest, kuna laps, kellele see suure mangumise peale osteti, ei tunne selle vastu enam

huvi. Trumm on tekstis isikustatud – tal on mõtted ja tunded. Mahajäetud trumm on nii solvunud, et haub isegi kättemaksu.

Mõlemad on rütmikad ja rokkstiilis lood. Pealauljate Jaagup Kreemi ja Jukka Orma hääled on päris sarnased. Laulustiil on ka sama, kuid muusika rütmikäigud natuke erinevad.

Mulle on alati meeldinud Terminaator ja nüüd meeldib ka Sielun Veljet. Nende loodel on alati sõnum ja need on väga sügavamõttelised.

LEVOTON TUHKIMO = RAHUTU TUHKATRIINU

MARTIN JAANUS
JANELLE KOEL

Dingo tuntuimad laulud on "Autiotalo", "Kirjoitan", "Levoton Tuhkimo", "Sinä ja minä", "Nahkatakkinen tyttö", "Pyhä klaani", "Perjantai", "Rio Ohoi" ja "Musta leski". Ansambel on müünud Soomes üle 500 000 heliplaadi.

Esitame võrdleva tabeli laulutekstidest, mis räägivad müstilisest Tuhkatriinust. Soomes on originaallaul endiselt hinnas – kui mitte enam nii väga raadios, siis moodsas koorilaulus küll. Eesti eurolaulja Mari-Leeni mugandust Dingo klassikust mäletatakse samuti, ehkki ilmselt vähem.

Fotodel Pertti Neumann Dingo algusaegadel ja tänapäeval.

<http://www.studio55.fi/vapaalla/article/pave-maijanen--tasta-johtui-dingon-tuho/134814>

<http://www.mtv.fi/viihde/televisio.shtml/linnan-tahdet-neumann-avautuu-hurjasta-menneisyydestaan---katso-video/2011/02/1276334>

LEVOTON TUHKIMO DINGO 1984	OTSETÕLGE	RAHUTU TUHKATRIINU MARI-LEEN 2006
<p>Juot ja katsetel vierasiin pöytiin Salaa vilkaiset itseäsi peiliin Pikimustat tähdet tuijottaa takaisin Toivot, että joku huomaisi sinutkin Pöydässäsi ei oo yhtään ystävää Kaikki tietää sun tuhkimotarinas nimeltään Ennen taivas oli avoinna sinullekin Kunnes paha sormi tavoitti karkurin</p> <p>Ja elämä on helppoo silloin, kun on joku, josta pitää kii Ei tarvitse mennä nukkumaan itkeäkseen itsensä unelmiin Ja elämä on päivästä päivään vieraiden pilkkua sinullekin Päivästä päivään levoton tuhkimo tekee itsestään marttyyrin</p> <p>Illan värivalot on kaikille juhlaa (jaa jaa jaa) kynttilöitä syttyy ja pidetään hauskaa Vasen jalkasi hakkaa rytmissä musiikin Valot eivät vain loista kasvoille sankarin Iltä pimenee ja ihmiset lähtee pois Sä et lähtis nyt kun aikaakin vielä ois Ulkona sua oottaa lohduon huominen Rakkauden hinta on nimensä veroinen</p>	<p>Jood ja vaadat kõrvalolevate laudade poole Salaja piilud ennast peeglist Pigimustad tähed vaatavad vastu Soovid, et keegi märkaks ka sind Sinu lauas ei ole ühtki sõpra Kõik teavad su tuhkatrinulugu peast Varem taevast oli avatud ka sulle Kuni paha sõrm sai põgeneja kinni</p> <p>Ja elu on lihtne siis, kui on keegi, kellest kinni hoida Ei pea minema magama Nuttus ennast unne Ja elu on sulle päevast päeva võõraste pilge Päevast päeva teeb rahutu Tuhkatriinu endast märtri</p> <p>Õhtu värvilised tuled on kõigi jaoks pidu (jaa jaa jaa) Küünlad süttivad ja lõbutsetakse Su vasak jalg tammub muusika rütmis Vaid valgused ei paista kangelase näole Õhtu pimeneb ja inimesed lähevad minema Sa ei lähaks praegu, kui aegagi veel oleks Väljas ootab sind lohutamatu homne Armastuse hind on oma nime vääriline</p>	<p>Laitmatu meik, veripunased huuled. Istud seal ja väldid kadedaid pilke. Tundub nii, et teavad kõik su story't peast. Tuhkatriinu olla võid siis, halb või hea.</p> <p>Ja temagi teab, et päevast-päeva elu on lihtne kui unelmgigi. Nii ta end reedab, müüb oma haavatud hinge, tulles tagasi . Ja kuigi ta teab, kellest ta hoolib, kõnnib kui klaasikildudel. Nii päevast-päeva rahutu tuhkatriinu varjab end teiste eest.</p> <p>Nõnda on kõik ööd nii valgust kui varje täis. Nagu klubistaare näitamas siin kui käib. Nüüd on sinu võimalus särada tähena. Naeratus kui näol päästab lahti ahela.</p>

LEEVI AND THE LEAVINGS

PRIIT KÄÄRD

Leevi and the Leavings oli Soome rokkbänd. See alustas aastal 1978 ja lõpetas aastal 2003. Nagu ka pildilt näha, siis bänd koosnes neljast mehest. Peamine liider oli Gösta Sundqvist, sest tema tegi bändi jaoks kõik lood valmis, aga samas oli ka laulja. Teiste bändiliikmed olid Risto Paananen, Juha Karastie ja Niklas Nylund.

Pilt: <http://www.aamulehti.fi/cs/Satellite%3Fblobcol%3Durldata%26blobkey%3Ddid%26blobtable%3DMungoBlobs%26blobwhere%3D1195511487927%26ssbinary%3Dtrue>

Leevi and the Leavings oli ja on siiani väga populaarne bänd Soomes. Nende taustaloo teeb huvitavaks tõsiasi, et peale 1981. aasta Eurovisiooni eelvooru ei esinenud nad kunagi avalikkuse ees. Sellegi poolest laulsid soomlased selle bändi laule karaokebaarides ning omakeelse muusika raadiokanalitelt kuuleb nende vanu klassikuid endiselt pea iga päev. Bänd otsustas laiali minna peale seda, kui 46-aastane Gösta Sundqvist sai järsku südamerabanduse ning suri. 2011. aastal said ülejäänud bändiliikmed uuesti kokku ja asutasid Leavings-Orkesteri.

Leevi and the Leavings'i tuntumad laulud on "Mitä kuuluu, Marja-Leena?", "Poika nimeltä Päivi" ja mitteametlik maakonnahümn "Pohjois-Karjala".

NYLON BEAT

HELERI TAMM MEELIKE TAMMES

Nylon Beat oli Soome popmuusika-ansambel, mille aktiivne karjäär kestis vahemikul 1995–2003. Ansambel koosnes tüdrukuteduost, mille liikmed olid Jonna Kosonen ja Erin Koivisto. Nad müüsid üle 500 000 plaadi ning võitsid Aasta bändi tiitli 1999. aastal.

Ansambel astus avalikkuse ette 1995. aastal noori

lauljaid tutvustavas telesaates "Kiitorata". Sel ajal olid tüdrukud vaid 16-aastased. Muusikukarjääri alguses olid nad taustalauljad ja tantsijad. Kui nende muusika saavutas juba piisava küpsuse, esinesid nad elava muusikaga, mille esitajaks oli mitmest profimuusikust koosnev bänd. Suurema osa nende muusikast kirjutasid Risto Asikainen ja Ilkka Vainio.

Nylon Beat'i lugusid on kaverdanud teisedki artistid, sealhulgas Eesti bänd Best B4. Best B4 oli Eesti diskoansambel, mis tegutses aastail 1996–1997 ja mille tuntuim hitt oli just Nylon Beat'ilt laenatud "Ma armastan luuserit". Teistest ansamblistest on tuntuim Korea pop-ansambel S.E.S, mille meloodiliselt kõlav versioon laulust "Like a Fool" on identne Nylon Beat'i originaaliga.

RAKASTUIN MÄ LOOSERIIN

*Herkän hahmos kaukaa näin
Sua ennen tuskin koskaan huomasin
Vaan nyt sua pois en koskaan päästäiskään
Mä voittajaani katselin: oot mun oon sun*

*Tänä yönä viimeinkin
Rakastuin mä looseriin
Joka aito on, ja vielä enemmän
Olin heikko - tarrauduin
Mä pelkästään vain voittajiin
Kunnes susta löysin oikeen ystävän*

*Mun on helppo hengittää
Kun tunnen lähelläin sun olkapään
Oon niinkuin osa sua ja sun elämää
Et fuulaa ystävää, sä oot vain mun
Oon sun*

*Viimeinkin
Rakastuin mä looseriin...*

Pilt: <http://www.mediamusiikki.fi/press/>

Ehkki duo viimane kontsert toimus 2003. aasta uusaastaõöl, esinesid naised erandkorras koos veel 2007. aasta Toto soojendusesinejatena. Mõlemad on jätkanud soolokarjaari. Erini uusimad raadiolemmikud on 2013. aasta albumilt “Ei taida teitää tyttö”, “Toiset mimmit” ja “Älä tule hyvä tyttö”.

Erini 2013. aasta plaadi „Sa osaat“ kujundus.
Pilt: <http://www.chaostube.net/2013/05/erin-julkaisee-uuden-sa-osaat-albumin.html>

BERIT SUTT

Sunrise Avenue on neljaliikmeline Soome rockbänd, kelle juured viivad Espoo linna Soome. Tegevusaja alguses, 1992. aastast oli bändi nimi Sunrise, 2001. aastast alates aga Sunrise Avenue.

Foto: KKotta 2013

Pilt: www.sunriseavenue.com

Sunrise Avenue on tuntud meeldejääva meloodia ning moodsa ingliskeelse laulu poolest, samuti äratavad tähelepanu nende energilised live-etendused.

Bänd on müünud üle 700 000 albumi ja miljon singlit. Nende loomingut on saadud kuulata rohkem kui tuhandel kontserdil kahekümnes Euroopa riigis ja Jaapanis.

Sunrise Avenue tuntuim laul on „Hollywood Hills“ (2011), millega nad esinesid ka Eesti Muusika-auhindade gaalal 2012. aastal. Bänd on andnud välja kolm studioalbumit, ühe live albumi, ühe live DVD ja 12 singlit.

KAISA KARU MARI-LIIS AAS

Haloo Helsinki on Soome ansambel, mis sai alguse 2000. aastal, mil bändi kitarristid Jere ning Leo omavahel kohtusid. Haloo Helsinki mängib pop-rocki. Soomes on see bänd tuntud ning noored kuulavad nende muusikat meelsasti. Seda näitab nende facebooki laikijate arv – 48 303 (seisuga 15.02.2014). Haloo Helsinki n.õ hittlugu paari aasta tagant on “Maailman toisella puolen”, mis tähendab “Maailma teisel poolel” ning jutustab omapäi

reisimisest ja iseseisvusest. Üks radiolemmikuid on ka uuem lugu „Vapaus käteen jää“, mis räägib sellest, et kui oled elus kõik kaotanud, on vabadus ainus asi, mis ometi kätte jääb. Sõnumiga laul on ka „Carpe diem“ – kasuta päeva.

Pilt: <http://www.fanpop.com/clubs/haloo-helsinki/images/10419003/title/haloo-helsinki-photo>

Ansambli moodustavad naislaulja Elli Haloo ning mehed Jere Martilla, Leo Staples ja Jukka Soldan. Bändi debüütalbum Haloo Helsinki avaldati 2008. aastal ning see püsis edetabelis 7 nädalat. Tänapäevaks on Haloo Helsinki välja andnud veel kolm edukat albumit: Enemmän kuin elää (2009), III (2011) ja Maailma on tehty meitä varten (2013).

SOOME EUROVISIOONI LAULUVÕISTLUSEL

SIGRIT SEPPIK
KETLIN UUSTALU

Osalusi: 47
Esimene osalemine: 1961
Parim koht: 1. (2006)
Halvim koht: 25. (2009)
Kohtade keskmine: 13,77
Rahvuslik eelvoor: Uuden musiikin kilpailu (UMK, *Uue muusika võistlus*)
Eurovisioon soome keeles: Euroviisut

*SF tähendab tabelis poolfinaali
Punktid kaldkriipsuga näitavad punktisummat nii poolfinaalis kui ka finaalis

1. veebruaril valiti Soome 2014. aasta eurolaul *Something better*. Pilt: http://yle.fi/uutiset/softengine_lahtee_voittamaan_umk-finaalia/7056256

Aasta	Esitaja	Laul	Koht	Punktid
1961	Laila Kinnunen	<i>Valoa Ikkunassa</i>	10	6
1962	Marion Rung	<i>Tipi-Tii</i>	7	4
1963	Laila Halme	<i>Muistojeni Laulu</i>	13	0
1964	Lasse Martenson	<i>Laiskotellen</i>	7	9
1965	Viktor Klimenko	<i>Aurinko Laskee Länteen</i>	15	0
1966	Ann Christine Nyström	<i>Playboy</i>	10	7
1967	Fredi	<i>Varjoon-suojaan</i>	12	3
1968	Kristiina Hautala	<i>Kun Kello Käy</i>	16	1
1969	Jarkko & Laura Markku Aro &	<i>Kuin Silloin Ennen</i>	12	6
1971	Koivisto Sisters	<i>Tie Uuteen Päivään</i>	8	84
1972	Päivi Paunu & Kim Floor	<i>Muistathan</i>	12	78
1973	Marion Rung	<i>Tom Tom Tom</i>	6	93
1974	Carita	<i>Keep Me Warm</i>	13	4
1975	Pihasoittajat	<i>Old Man Fiddle</i>	7	74
1976	Fredi & Friends	<i>Pump Pump</i>	11	44
1977	Monica Aspelund	<i>Lapponia</i>	10	50
1978	Seija Simola	<i>Anna Rakkaudelle Tilaisuus</i>	18	2
1979	Katri Helena	<i>Katson Sineen Taivaan</i>	14	38
1980	Vesa-Matti	<i>Huilumies</i>	19	6

Aasta	Esitaja	Laul	Koht	Punktid
	Loiri			
1981	Riki Sorsa	<i>Reggae OK</i>	16	27
1982	Kojo	<i>Nuku Pommiin</i>	18	0
1983	Ami Aspelund	<i>Fantasiaa</i>	11	41
1984	Kirka	<i>Hengailaan</i>	9	46
1985	Sonja Lumme	<i>Eläköön Elämä</i>	9	58
1986	Kari	<i>Päivä Kahden Ihmisen</i>	15	22
1987	Vicky Rosti	<i>Sata Salamaa</i>	15	32
1988	Boulevard	<i>Nauravat Silimät Muistetaan</i>	20	3
1989	Anneli Saaristo	<i>La Dolce Vita</i>	7	76
1990	Beat	<i>Fri?</i>	21	8
1991	Kaija Kärkinen	<i>Hullu Yö</i>	20	6
1992	Pave Maijanen	<i>Yamma Yamma</i>	23	4
1993	Katri-Helena	<i>Tule Luo</i>	17	20
1994	CatCat	<i>Bye Bye Baby</i>	22	11
1996	Jasmine	<i>Niin Kaunis On Taivas</i>	23	9
1998	Edea	<i>Aava</i>	15	22
2000	Nina Aström	<i>A Little Bit</i>	19	18
2002	Laura	<i>Addicted To You</i>	20	24
2004	Jari Silanpää	<i>Takes 2 To Tango</i>	14 SF1	51
2005	Geir Rønning	<i>Why?</i>	18 SF1	50
2006	Lordi	<i>Hard Rock Hallelujah</i>	1	292
2007	Haana Pakarinen	<i>Leave Me Alone</i>	17	53
2008	Teräsbetoni	<i>Missä miehet ratsastaa</i>	8 SF1/ 22	79/35
2009	Waldo's People	<i>Lose Control</i>	10 SF1 /25	42/22
2010	Kuunkuiskaajat	<i>Työlki Ellää</i>	11 SF1	49
2011	Paradise Oskar	<i>Da Da Dam</i>	3 SF1/ 21	103/57
2012	Pernilla Karlsson	<i>När jag blundar</i>	12 SF1	41
2013	Krista Siegfriids	<i>Marry Me</i>	9 SF2/ 24	64/13
2014	Softengine	<i>Something better</i>	?	?

Mr. Lordi
(Tomi Putaansuu)
2008. aastal tehtud õudusfilmi *Dark Floors* reklaamfotol.
Pilt: http://www.solarfirms.com/elokuva/t/kaikki/darkfloor/s/fi_FI/lehdistokuvat/

TIEDÄTKÖ TÄTÄ?

Lähetä vastauksesi osoitteeseen lm.sanom@gmail.com.

1. Muusik, kes esineb ülaloleval pildil koos Lordi liikmetega.
2. Turu linnast kirdes asuv vald, kust on pärit AVRA bändi liikmed.
3. Bänd, kelle ajutisest laialimine kust tehti 1986. aastal esimene rokkmuusika-alane uudis televisiooni.
4. Pigimustade silmadega naine, kelle lugu teavad kõik peast.
5. Linn, kus asub marssal Mannerheimi majamuuseum?
6. Lauljanna perekonnanimi, mis sisaldub ühe bändi nimes.
7. Mida tähendab „soometumine“?
8. Kuulus Soome laulja, kelle ainuke avalik esinemine oli Eurovisiooni eelvoorus, kust ta edasi ei pääsenud.
9. Laul, mis tõi läbimurde *Hingesugulastele*.
10. Naisbändiga kuulsaks saanud iiri juurtega lauljanna, kelle perekonnanimi peale abiellumist on Anttila.
11. Endine Soome president, kes armastab Eestis väga?
12. Eesti Muusikaauhindade jagamisel esinenud Soome bänd.
13. Soome Eurovisiooni-ajaloos on olnud kaks rootsikeelset laulu. Mitu aastat oli nende vahel?
14. Linn, kus asub Soome piiskopkonna keskus juba 13. sajandist?
15. Kaks lehes tutvustatud Soome kodanikku, kes on saanud Eesti riigi poolt Maarjamaa Risti teenetemärgi?

LS II PÄÄTTY TÄHÄN.
KIITOKSIA!

KATSO MYÖS LS III!
VAATA KA LS III!
ILMUB 21.02.2014.